

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Forestiller man sig, at et supermarked fik lovhjemmel til at opkræve en fast månedlig afgift fra samtlige beboere i et givet område, og forestiller man sig, at supermarkedet havde et særligt korps af detektiver, der havde hjemmel til at opsøge de private husstande og undersøge, om de forbrød sig mod supermarkedets afgiftsregler – da ville alle uden undtagelse benævne det mafiametoder, som burde forbydes.

Nu har vi i stedet en lovgivning, som tvinger folk til at betale licens, blot man ejer et tv-apparat eller en radiomodtager. Uanset om man aldrig ser tv-programmer fra Danmarks Radio eller TV 2 eller lytter til Danmarks Radios radioudsendelser, er man pligtig til at betale licens. Faktisk er der dom for, at personer, som bor i områder (på Bornholm og Christiansø), hvor det er umuligt at modtage Danmarks Radios programmer, skal betale licens!

Argumenterne for, at licensen skal betales og med tvang opkræves, bygger på forældede præmisser. I Danmarks Radios barndom var man de eneste udbydere af radio og senere tv på det danske marked. DR kunne derfor med rimelig sikkerhed antage, at personer, som ejede radio- eller tv-apparater, også benyttede sig af Danmarks Radios produktioner. I mange år var der derfor et logisk ræsonnement bag koblingen mellem licensbetalingen og ejerskabet af et apparat. I visse dele af landet var der enkelte, som kun så tysk, svensk eller norsk tv, men det var mere undtagelsen end reglen.

Allerede dengang var der dog et markant under-skud af moral i den måde, hvorpå licensbetalingen blev praktiseret. Den tvungne licensbetaling bygger på socialismens enhedsprincip.

Alle betaler det samme, uanset hvor meget man efterspørger ydelsen. Det er jo aldeles umoralsk, at der skal betales samme licens af den person, der måske kun ser tv og lytter radio i en time ugentlig, og af den person, der har radio og tv kørende i alle sendetimerne.

Vender vi tilbage til supermarkedet, ville ingen jo acceptere, at alle betalte den samme afgift til super-

markedet, uanset hvor meget vi aftog af varerne i markedet.

Gennem alle årene har tilhængere af den kollektive enhedslicens fremsat det hovedargument, at det jo ikke var teknisk muligt at måle, hvor meget folk rent faktisk så tv eller lyttede til radio, medmindre man stillede krav om apparater med møntindkast. Alle kunne tappe æterens tv- og radiosignaler uden målbart forbrug. Det argument var rigtigt dengang, men det holder ikke længere.

Debatten om den tvungne licensbetaling til Danmarks Radios monopolvirksomhed kom for alvor frem ved to anledninger. I 1984 blev statens monopol på at nedhente satellit-tv brudt, og tusinder af tv-seere fravalgte derefter Danmarks Radios produktioner. I 1988 startede TV 2 sin virksomhed, hvorved Danmarks Radios landsdækkende tv-monopol var brudt. Der var nu tre mulige kilder til at se tv, som ikke var DR-produceret: 1) tv fra Tyskland, Norge eller Sverige, 2) satellit-tv og 3) TV 2's produktioner. Mange tusinde danskere kan derfor sagtens fravælge Danmarks Radios programmer og alligevel se tv 24 timer i døgnet. De kan zappe sig rundt mellem 20, 30 eller flere satellitkanaler, som alle tilbyder tv uden betalingselement. Alligevel er den tvungne licensbetaling til Danmarks Radio blevet opretholdt. De moralske problemer ved den tvungne licens er blevet stærkt forværret.

Med indførelsen af hybridnettet og de private kabel-tv-stationer og fælles antenneanlæg opstod der en ny variant af licensvanviddet.

Selv om man som indehaver af et tv-apparat er tvunget til at betale licens direkte til Danmarks Radio, så indebærer en tilkobling til kabel-tv, at der desuden skal betales Copy-Dan-afgift for de programmer, der modtages via kabelsystemet. I Copy-Dan-afgiften er der indeholdt afgift til Danmarks Radio, selv om samtlige modtagere er tilmeldt licens i forvejen. Man betaler således licens til Danmarks Radio to gange som kunde hos kabel-tv.

Da et flertal i Folketinget foretog den fejldisposition at tillade licensbetaling til TV 2, fik licensproblemet en helt ny dimension. I dag er alle indehavere